לא ילפינן ואתא רבי אליעזר למימר ילפינן חוץ מפנים ואתא רבי יוסי למימר אפילו בפנים נמי זה מחשב וזה עובד לא אמרינן אתמר [6]השוחט את הבהמה לזרוק דמה לעבודת כוכבים ולהקטיר חלבה לעבודת כוכבים רבי [6]יוחנן אמר [א]פסולה ר"ש בן לקיש אמר מותרת רבי יוחנן אמר פסולה [2]מחשבין מעבודה לעבודה [3]וילפינן חוץ מפנים ריש לקיש אמר מותרת אין מחשבין מעבודה לעבודה ולא גמרינן חוץ מפנים ואזדו לטעמייהו [4]דאתמר שחטה לשמה לזרוק דמה שלא לשמה רבי יוחנן אמר [ב]פסולה ר"ש בן לקיש אמר כשרה רבי יוחנן אמר פסולה מחשבין מעבודה לעבודה וגמרינן ממחשבת פיגול ר"ש בן לקיש אמר כשרה אין מחשבין מעבודה לעבודה ולא גמרינן ממחשבת פיגול וצריכא דאי איתמר בהא בהא קאמר ר"ש בן לקיש משום דחוץ מפנים לא ילפינן אבל פנים מפנים אימא מודי ליה לרבי יוחנן ואי אתמר בהך בההיא קאמר רבי יוחנן אבל בהא אימא מודי ליה לר"ש בן לקיש צריכא מתיב רב ששת א"ר יוסי ק"ו הדברים ומה במקום שמחשבה פוסלת במוקדשין אין הכל הולך אלא אחר העובר מקום שאין מחשבה פוסלת בחולין אינו דין שלא יהא הכל הולך אלא אחר השוחט מאי אין מחשבה פוסלת בחולין אילימא דלא פסלה כלל אלא זביחה דעבודת כוכבים דמיתסרא היכי משכחת לה אלא פשיטא מעבודה לעבודה וה"ק ומה במקום שמחשבה פוסלת במוקדשין מעבודה לעבודה אין הכל הולך אלא אחר העובר מקום שאין מחשבה פוסלת בחולין מעבודה לעבודה אלא באותה עבודה אינו דין שלא יהא הכל הולך אלא אחר השוחט פנים קשיא לר"ש בן לקיש חוץ קשיא לרבי יוחנן בשלמא פנים לר"ש בן לקיש לא קשיא [5]הא מקמי דשמעה מרבי יוחנן הא לבתר דשמעה מרבי יוחנן אלא חוץ קשיא לרבי יוחנן הוא מותיב לה והוא מפרק לה בארבע עבודות וה"ק ומה במקום שמחשבה פוסלת במוקדשין בארבע עבודות אין הכל הולך אלא אחר העובר מקום

לא ילפינן. למימר בעלים מוסרין אלא כדכתיב קרא (תהלים קו) וזבחו מתים שמזבח לעבודת כוכבים דבפנים הוא דכתיב (במדבר טו) והקריב המקריב דבעלים קרי מקריב אבל בחוץ לא אמרינן **ילפינן.** במה מצינו דבעלים פוסלים במחשבת עבודת כוכבים בחולין ואפילו אחר שוחט וגבי עובד כוכבים[ד] אפילו בקתמא דקתם מחשבת עובד כוכבים לעבודת כוכבים: **זה מחשב וזה עובד לא אמרינן.** דהמקריב לא יחשב[ה] מקריב ממש קאמר: **לזרוק דמה לעבודת כוכבים.** [ו]ודאשמעינה לשם עבודת כוכבים שהיה כדעתו לעובדה בשמיעה זו דכרי הכל אסורה דהא זבחו מתים הוא אלא שאלא היה מתכוין להיות שחיטה זו עבודה לעבודת כוכבים אלא שחטה לעצמו ע"מ שיעבוד העבודת כוכבים בזריקת דמה או בהקטר חלבה: **פסולה.** אסורה בהנאה: **מחשבין מעבודה לעבודה.** כשחיטה בשעת עבודה זו על עבודה אחרת כגון שחיטה בשחיטה על הזריקה הוא מחשבה לגבי עבודת כוכבים: **דגמרינן חוץ.** איסור עבודת כוכבים: **מפנים.** ממחשבת פיגול של פנים שהשוחט ע"מ לזרוק דם למחר או להקטיר אימורין למחר זהו עיקר פיגול: **שחטה לשמה.** בחטאת מיירי דכל שאר זבחים כשרין אלא לשמן אבל חטאת שנשחטה אלא לשמה פסולה וכן פסח שנשחט אלא לשמו[ו]. ואם שחט החטאת לשמה לזרוק דמה אלא לשמה: **רבי יוחנן אומר פסולה.** דגמרינן מחשבת פסול אלא לשמה ממחשבת פיגול דעיקרו מעבודה לעבודה: **ולריכא.** לאשמועינן בתרווייהו מחלוקת דרבי יוחנן ור"ש: **דאי איתמר בהא.** מילתא קמייתא דהשוחט את הבהמה: **בהא קאמר ר"ל.** דאין מחשבין: **פנים מפנים.** פסול דחטאת אלא לשמה מפיגול: **אלא אריכא דעבודה דכוכבים דמיתסרא.** בהנאה כדאמרינן במסכת עבודה זרה (דף כט:) מקריבה עבודת כוכבים מיקרי זבחי מתים כדכתיב ויאכלו זבחי מתים מה מת אסור בהנאה אף מקריבה עבודת כוכבים אסורה בהנאה ומת גופיה מנלן דאסור בהנאה אמיתא שם שם (שם) נאמר כאן ותמת שם מריס[ז] ונאמר להלן גבי עגלה ערופה[ח] וערפו שם את העגלה מה עגלה ערופה אסורה בהנאה כדאמר שם תהא קבורתה אף מת אסור בהנאה ומטמא באהל אף מקריבה עבודת כוכבים נמי: **אלא פשיטא.** הא אין מחשבה פוסלת בחולין מעבודה לעבודה קאמר: **שמחשבה פוסלת במוקדשין.** כדפרישית דעיקר פיגול מעבודה לעבודה הוא: **אלא מאוסה עבודה בלבד.** אם אמר שחיטה עלמה לעבודת כוכבים: **פנים קשיא לריש לקיש.** דקתני מחשבה פוסלת במוקדשין ולא קתני מפגלת ש"מ בשאר פסולי פנים נמי כגון זריקת דם [ט] וחטאת אלא לשמה קתני דמחשבין: **חוץ קשיא לרבי יוחנן.** דקתני הכא בחולין אין מחשבה פוסלת מעבודה לעבודה: **בשלמא פנים לר"ל לא קשיא.** דאיכא למימר מקמי דשמעה להך מתניתין מרבי יוחנן רביה הוה פליג אסברא דרביה ואמר מסתברא דלא ילפינן ולבתר דשמעה להך מתניתין מרבי יוחנן רביה וידע דלאו סברא דרבי יוחנן רביה (כ) אלא מתניתא הוא דגמרינן פסול מפיגול איכא למימר דהדר ביה להכי נקט רבי יוחנן משום דרביה הוה וגמרביה משנה וברייתא. ל"א לבתר דשמעה לרבי יוחנן רביה דפליג עליה ואמר מחשבין איכא למימר דהדר ביה: **בארבע עבודות.** הא דקתני אין מחשבה פוסלת בחולין לאו מעבודה לעבודה קאמר אלא בארבע עבודות קאמר: **וה"ק ומה.** מוקדשין שנפסלין במחשבה בארבע עבודות שחיטה וקבלה [י]וזריקה והולכה בחיו מאלו שחיטה ש"מ נאכול מן הזבח חוץ לזמנו פיגול הוא אין מחשבה הולכת אלא אחר העובד: חולין

ריש לקיש אמר מותרת. מודה ר"ל דחייב מיתה כדאמרינן בפ' ד' מיתות (סנהדרין פח.). מידי דהוה אמשמחה להר דהר מותר ועובדו בסייף ואין לחמוה היאך נהרג הא דאמא מימלך ולא זריק דם לעבודת כוכבים כדאמרינן בפרק ד' מיתות (ג"ז סט:) דמסית שאמר אלך ואעבוד פטור דמימלך ולא עביד ו[ז] הכא ודאי לא מימלך כיון דעביד מעשה שחטו ע"מ לזרוק ועוד דהכא אפילו יזרוק ודאי אלא אלא יזרוק חייב דמשיב עובד עבודת כוכבים בשחיטה זו מה שחטו ע"מ לזרוק: **אלא** זביחה דעבודת כוכבים דמיתסרא היכי משכחת לה. תימה [י]אי מחייב פיגול אף במחשבה אלא דיבור אם כן מחשבת זביחת עבודת כוכבים דמתסרא בדיבור שפירש בפירוש שחטו לעבודת כוכבים: **פנים** קשיא לר"ש בן לקיש. פירש בקונטרס דלא מצי למימר ר"ש שלו מפגול דלא הוא ליה לומר פוסלת אלא מפגלת ואע"ג דמצינו דקרי ליה לפיגול פסול דתניא בפ"ב דזבחים (דף כח.) חוץ למקומו פסול ואין חייבין עליו כרת הכא דאיכא למטעי ה"ל למיתני מפגלת כדאמרינן [כ]בפ"ב דזבחים (גם זה שם) גבי הא דתנן שהזבח נפסל בד' דברים כו' א) ודייק בגמרא דיקא נמי דקתני שהזבח נפסל ולא קתני שהזבח מתפגל אבל קשה אמאי לא מוקי לה בשינוי בעלים דמודה ר"ל דמחשבינן מעבודה לעבודה אם אמר הריני שוחט ע"מ לזרוק דמו לשם פלוני דפסול כדאמרינן בפרק [ל]ב' דזבחים (ג"ז שם) לכ"ע דליכא לאוקמי ק"ו לא ממחשבת פיגול ולא בשינוי בעלים דמה לתרווייהו שכן אינו באותה עבודה שאם אמר הריני שוחט לשם חוץ לזמנו או חוץ למקומו או לשם פלוני כשר כדאמרינן בפ"ק דזבחים (דף י.) ורבינו חננאל גרים פנים לרש לקיש לא קשיא דמוקי לה במחשבת פיגול:

חוץ קשיא לרבי יוחנן. וא"ת ולימא דקאי רבי יוחנן כרבנן דבי הילפי דילפי רבנן חוץ מפנים לענין דזה מחשב וזה עובד ה"ג ילפינן לענין דמחשבין מעבודה לעבודה וליגשנא בתרא לימא דקאי כר"מ ור"ל דלגבי זה מחשב וזה עובד שייך למילף חוץ מפנים דגלי רחמנא בפנים דבעלים קרוי מקריב והוא הדין בחוץ דכתיב (תהלים קו) זבחי מתים דאם בעלים מחשבין חייב זבחי מתים כיון דבעלים קרוי מקריב בפנים ואין זה אלא גילוי מילתא בעלמא אבל לענין דמחשבין מעבודה לעבודה לא אשכחינן דילפינן כלל והא דמחשבין בפנים גזירת הכתוב בעלמא הוא: **הא** מקמי דשמעיה מר' יוחנן. תימה מאי תירוץ הוא זה שמתרץ שאמר ריש לקיש קודם שלמד המשנה[מ]: מקוס

מסורת הש"ס

(א) מנחות יז: ס: ל"ז לד: זבחים י. כ) זבחים טו.; (ב) [לקמן קלט.], ד) כפ"מ: נזיר, רכן לכלן, ס) [ויקרא ז], ו) [זבחים כ.], ז) [במדבר כ.], ח) [דברים כא.], ט) [עיין תוי"ט משנה ז דפיקרקן ד"ה שמחשבה], י) [עיין תוי"ט פ"ג דכ"מ מי"ב ד"ה המוסב וכו' שתתה על תמיהת תוס'], כ) [ל"ל בפרק המפנין דזבחים דף יג.], ל) [ל"ל קמא דזבחים דף י.], מ) [וע"ע תוס' מנחות ט. ד"ה תסר הלנו].

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה פנים וכו' דס חטאת לל"ל יאות ר' נמחק: (ב) ד"ה בשלמא וכו' רביה היא אלא מתניתין היא:

הגהות מהר"ב רנשבורג

א) תר"ה פנים קשיא וכו' ודייק נמי דיקא נמי. נ"ב רש"ש דף יג ע"א מתי' ד"ה דיקא נמי וכו' ודו"ק:

מוסף רש"י

השוחט את הבהמה לזרוק דמה לעבודת כוכבים. אלא שחט הבהמה לשם עבודת כוכבים שיבא עובדה בשחיטה, אלא חשב בשחיטה על מנת לזרוק (ע"ז לד.) ובעבודת השחיטה לא עשית לשם עבודת כוכבים אלא בשעת שחיטה חשב לעבודת הזריקה לשם עבודת כוכבים ולא זבח (זבחים י.). ר' יוחנן אמר פסולה. אסורה בהנאה בהנאה. ופש"ל שבשחיטה לאו לעבודת כוכבים היתה, ואפילו לא זרק דמה לעבודת כוכבים, ולפיכך לא ילפינן טעמא דאמר לה ר' יוחנן ממחשבת פגול דהוא מעבודה לעבודה, דהשוחט את הזבח על מנת לזרוק את הדם למחר פיגול (סנהדרין פא.). מחשבין מעבודה לעבודה. כלומר דמחשבה שהיא מחשב בשעת עבודה זו על עבודה אחרת, מחשבה היא להתחייב עליה (שם ס.) מחשבה היא לענין זבחי מתים ליאסר בהנאה (זבחים י.). וילפינן חוץ מפנים. עבודת כוכבים שהיא חוץ, ממחשבת פיגול שהיא פנים (שם). ריש לקיש אמר מותרת. לאמילה (שם). אין מחשבין מעבודה לעבודה. ואינה אסורה אלא ב"כ שחט לעבודת כוכבים שנשחיטתה עבד עבודת כוכבים אי זרק דמה לעבודת כוכבים (שם). ולא גמרינן חוץ מפנים. דפנים הוא דאמר דמחמת השוחט על מנת לזרוק את הדם פיגול ואע"ג אלא זרק, דהוא מחשב מעבודה לעבודה, מעבודה זו על הבהמה, אבל לענין עבודת כוכבים לא (ע"ז לד.). שחטה לשמה. אלא מחשב על השחיטה, אלא על הזריקה מחשב בשעת שחיטה, דהיינו מעבודה לעבודה (זבחים ס.). מחשבין מעבודה לעבודה. כלומר מחשבה מועלת מעבודה לעבודה בחחשבת אלא לשמו (שם). וגמרינן ממחשבת פיגול. דמהיא היה כה"ג, הקנן השוחט את הזבח על מנת לזרוק דמו למחר פיגול (שם). אין מחשבין מעבודה לעבודה. כאלא לשמו, אלא יפיגון לה מפיגול, דהתם עיקר מחשבתו המגיחה לידי פיגול זו היא שחשב בעבודה זו לעשות עבודה אחרת מן אחת העבודות להאכיל לאדם או למזבח חוץ לזמנו, חריקה אכילת מזבח היא, והוא הדין נמי אם חשב על הקטרת החלב שאינה מן העבודות. הלכך לא דמיא לאלא לשמו (שם). אבל פנים מפנים. מחשבת אלא לשמו מפיגול (שם י.).

עין משפט נר מצוה

קבה א מיי' פ"ג מהל' שחיטה הלכה י"ז סמג עשין סב טוש"ע יו"ד סי' ל סעי' ח:

קבו ב מיי' פט"ו מהל' פסולי מוקדשין הלכה י:

קבז ג מיי' פ"ב מהל' שחיטה הלכה י"ז:

קבח ד מיי' פט"ו מהל' פסולי מוקדשין הלכה י:

שיטה מקובצת

(א) ר' יוחנן אמר פסולה. נ"ב בסנהדרין בדף סא כתוב אסורה: (ב) לזרוק דמה לע"ז דאי שחטה לשם: (ג) דמימלך ולא עביד דהכא ודאי:

רבינו גרשום

ישראל לנכרי חוץ מפנים לא ילפינן: השוחט את הבהמה לזרוק דמה לע"ז. כלומר ישראל ששוחט בהמת חולין לזרוק דמה לעבודת כוכבים: מחשבין מעבודה לעבודה. כלומר אם בששוחט כהן קדשים ומחשב בשחיטה על מנת לזרוק דמו חוץ לזמנו או להקטיר אימורין חוץ למקומו או חוץ לזמנו הרי מחשבה לפסול ונמרינן נמי בהמת חולין ששוחט ע"מ להקטיר חלבה לע"ז מקדשים שהן בפנים: וגמרי' ממחשבת פגול. כלומר בפיגול חוצן בפירוש לא יחשב לו פגול יהיה דמהניא מחשבה אפי' מעבודה לעבודה דאי זורק את הדם על מנת להקטיר אימוריהן חוץ לזמנו (פסול) [פיגול]: אבל פנים מפנים. כלומר קדשים מקדשים: אבל בהא מודי ליה לר' שמעון בן לקיש. כלומר דחוץ מפנים לא ילפינן: אילימא דלא פסלה כלל. כלומר דאי מחשב בשחיטה לא ע"מ לזרוק דמה לע"ז דלא פסלה כלל. מקום שאין מחשבה פוסלת בחולין מע"ז אלא באותה עבודה: כלומר דאי מחשב כששוחט ע"מ לזרוק דמה לע"ז לא מהניא מחשבה לפסול אי לא מחשב בזריקה עצמה: פנים קשיא לריש לקיש כיצד דשמעינן ליה לריש לקיש דאמר אין מחשבין מעבודה לעבודה והכא חוצן דמחשבין מעבודה לעבודה: חוץ קשיא לר' יוחנן. כלומר דשמעינן ליה לר' יוחנן (הא) דהשוחט בהמה לזרוק דמה לע"ז כו' ר' יוחנן אמר אסור. כלו' ישראל (בה') השוחט בהמת חולין בחוץ דמחשב בשחיטה לזרוק דמה (לע"ז) פסול והא הכא חוצן דלא פסל אלא באותה עבודה: בשלמא לר' שמעון בן לקיש לא קשיא כו'. כלומר מיקמי דלישמעיה מר' יוחנן לא אמר דפסל בפנים מעבודה לעבודה אבל לבתר דשמעה אמר איהו נמי דפסול מעבודה לעבודה אלא לר' יוחנן קשיא: הוא מותיב לה והוא מפרק לה בארבעה עבודות.

מ) דלא מחשב בשחיטה ניסה לע"ז דלא פסלה כלל.

Torah-Box.com
diffusion du judaïsme aux francophones
Tél. FR : 01.80.91.62.91 - Tél. ISR : 077.466.03.32 - contact@torah-box.com